

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 2. juni 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Nina Lentz
Sagsnr.: 2020-0030-3778
Dok.: 1475142

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 918 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 13. februar 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 918 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Mener ministeren, det er muligt, at mennesker fejlagtigt har fået den forkerte straf eller behandling, når der er fejl i det lille antal mentalerklæringer, som Retslægerådet ser, og vil ministeren tage initiativ til at gennemgå samtlige domme, der har ført til straf eller anbringelse på baggrund af en mentalerklæring, som minimum for dem som har virkning i dette øjeblik, jf. artiklen "Brist i op mod hver tredje mentalerklæring: Ordfører kalder det en skandale for retssikkerheden" fra Berlingske den 13. februar 2020?”

Svar:

1. Som anført i min samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 916 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg blev gennemgangen af de 71 personsager, som omtales i artiklen, forelagt for Retslægerådet i 2012, og sagerne er behandlet af rådet i 2012. Der henvises til Retslægerådets årsberetning 2015, s. 75-76.

Rigsadvokaten har oplyst, at Rigsadvokaten den 24. februar 2020 har holdt et møde med Retslægerådet, Danske Regioner, Retspsykiatrisk Klinik og de regionale statsadvokater, hvor problemstillingen om mentalerklæringer vedrørende mentalt retarderede blev drøftet, og det bl.a. blev aftalt, at de relevante aktører snarest muligt skal forsøge at tilvejebringe et bedre datagrundlag med henblik på at belyse, om der kan være grundlag for yderligere tiltag, f.eks. præcisering af retningslinjerne på området mv. Rigsadvokaten forventer at indkalde til et nyt møde om emnet hurtigst muligt.

2. Retslægerådets bekymring for, at der skulle være afsagt ”forkerte” domme vedrører ikke de sager, som forelægges rådet – da rådet i så fald har mulighed for at udbedre eventuelle fejl og mangler i sagerne – men går på, om der potentielt kan være fejl i sager, som ikke forelægges Retslægerådet.

Der foreligger en række retssikkerhedsmæssige garantier, som skal bidrage til at sikre, at en person, der findes skyldig i kriminalitet, også idømmes den rette sanktion.

Jeg vil navnlig fremhæve, at Rigsadvokaten har oplyst, at anklagemyndigheden – hvis der er tvivl om mentalerklæringens indhold – som udgangspunkt vil sende erklæringen retur til overlægen med supplerende spørgsmål eller anmode overlægen om at præcisere anbefalingen.

Herudover har Rigsadvokaten i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Psykisk afvigende kriminelle, fastsat retningslinjer for, hvornår mentalundersøgelser forelægges Retslægerådet. Det følger bl.a. af retningslinjerne, at mentalundersøgelser som regel forelægges for Retslægerådet, når de anbefaler dom til anbringelse i institution. En mentalundersøgelse i en straffesag, hvor den tiltalte på grund af mental retardering anbefales anbragt på en institution, vil derfor som regel have været forelagt Retslægerådet. Det følger også af retningslinjerne, at en mentalundersøgelse bør forelægges Retslægerådet, hvis der er tvivl om, hvilken foranstaltning der er bedst egnet til at forebygge lovovertrædelser, eller der i øvrigt er andre tvivlsspørgsmål vedrørende sanktionsspørgsmålet.

Den tiltalte og dennes forsvarer kan endvidere, hvis de er uenige i indholdet af mentalerklæringen, anmode om, at der udarbejdes en supplerende erklæring. Hvis anklagemyndigheden ikke finder, at der skal udarbejdes en supplerende udtalelse, kan spørgsmålet indbringes for retten.

Hertil kommer, at de regionale statsadvokater er inddraget i alle sager, hvor der nedlægges påstand om en foranstaltning, ligesom statsadvokaterne fører løbende tilsyn med området, herunder at en foranstaltning efter §§ 68, 69 eller 70 ikke opretholdes i længere tid og videre omfang end nødvendigt.

3. Jeg mener på denne baggrund ikke, at der på nuværende tidspunkt foreligger oplysninger, der kan danne grundlag for den konklusion, at der skulle være et stort antal sager vedrørende personer med mental retardering, hvor der foreligger væsentlige fejl i mentalerklæringerne, der ikke er blevet rettet op på af Retslægerådet, anklagemyndigheden eller tiltalte og dennes forsvarer forud for eller under behandlingen af straffesagen. Jeg mener derfor heller ikke, at der er behov for en gennemgang af samtlige domme – eller en delmængde heraf – der har ført til straf eller anbringelse på baggrund af en mentalerklæring.

Det er dog også min holdning, at det hverken er tilfredsstillende eller effektivt, at der potentielt er fejl i et relativt højt antal mentalerklæringer vedrørende personer med mental retardering, selvom Retslægerådet – eller anklagemyndigheden eller tiltalte og dennes forsvarer – sikrer, at disse fejl udbedres forud for eller under straffesagen. Mentalerklæringerne skal allerede ved udarbejdelsen være af høj faglig kvalitet, og det er derfor godt, at alle de relevante aktører nu har fokus på denne problematik, så der kan ske et løft af kvaliteten, der hvor der identificeres problemer.

Som det fremgår ovenfor har Rigsadvokaten bl.a. aftalt med Retslægerrådet, Danske Regioner, Retspsykiatrisk Klinik og de regionale statsadvokater, at de relevante aktører snarest muligt skal forsøge at tilvejebringe et bedre datagrundlag med henblik på at belyse, om der kan være grundlag for yderligere tiltag, f.eks. præcisering af retningslinjerne på området mv. Jeg har bedt Rigsadvokaten om at orientere mig, når der foreligger et bedre datagrundlag, herunder med oplysning om, hvad det nye datagrundlag eventuelt måtte give anledning til.

4. Jeg skal endelig bemærke, at alle patienter med dom til behandling – ligesom patienter i den øvrige psykiatri – skal modtage evidensbaseret behandling af høj kvalitet for den psykiske lidelse, som de har. Jeg kan i den forbindelse henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 589 (Alm. del) af 21. april 2020 fra Folketingets Retsudvalg, hvor Sundheds- og Ældreministeriet under pkt. 4 nærmere har redegjort for, hvordan man sikrer optimal behandling af patienter i det retspsykiatriske system.